

KOIVISTON viesti

Nro 3 Maaliskuu 2019

Koivistolaisten kotiseutulehti vuodesta 1944 lähtien

Tiijät sie?

”Äiti, ollaa myö vaa ytsis, vaittei saatais ko leipää vaa”, sano siskoi äitil, ko mieltkii tullit sota-aikan kysymää, et haluaisko äiti lähettää yhe taik kaks omistaa ”sotalapseks” Ruotsii. Noita ”kaks kertaa hylättyi” pieniä ja vähä isompia suomalaistyttöi ja -poikia toimitettiin melkee 80 000 vaa pien nimi-lappu kaulassaa sova jaloist turvaa muihi Pohjoismaihi ”maailma suurimmas lastesiirto-operaatio” v.v. 1939 - 1945. Kaikist enemmän sotalapset päätyit eri puolil mei entisetä emämaata. Ruotsi pääminister Per Albin Hansson suhtautu Suome auttamissee viileäst, mut kuningaskunna kansas syyty heti alust alkae myötätunto itänaapuriiaan kohtaa. ”Finlands sak är vår” (Suome asja o meikii asja) ol siel tapan sannoo. Eiväthä ruotsalaisetkaa pitäneet ajatukset, et jossei vaik Puna-armeija hyökkäiskää Ruotsii, tuntu ruotsalaisist ajatus siint mahdollisuuvvest, et tuon aja ”vihreet miehet” tuppiaiski Tornio joe itärannal, aika pelottavalt. Ruotsalaisii myötätunno herätti erityisest näyttelijä Ella Erose esiintymine Tukholma Olympiastationil helmikuu 11. pv. 1940. Erone ol sillo lapsinne sottaa paos Ruotsi pääkaupungis. Sinä päivän pelattii Stationil naapurimaitte väline jääpallomaaottelu (minkä Ruotsi voitti 2 - 1.) Lipputuloil kerättii rahaa sottaa suurvaltaa vastaa käyvvä piene kansa avuks. Ruotsalainen lehtimies Torsten Tegner pyys Erosta esittämää tilaisuuvves Runeperi runo Värt land (Maamme); Eron lausu runo alust loppuu, sen kaik 11 säkeistöö ja vallotti kaikkii syvämmet nii, et näyttelijä jatko tukeaan varrainkeräyksel viel koko maaliskuu aja kuuelkymmänäl eri paikkakunnal.

Yks kaikist kuulusammist sotalapsist, Helsingi Sanomii tuleva pääjohtaja, siihe aikaa 11-vuotias Aatos Erkko, pääs lentokonneel Tukholmaa. Jotkut kuletettiin Ruotsii muistaaksei junal Tornio kautta, mut kaikist suuremp joukko pieniä siirto-suomalaisii nous 40-vuotiaa höyrylaiva s/s Arcturukse kannel. Sen ruumas lapset värjötteliit ja pelkäsiit sukellusvenehii matkalla mere yli.

Myös muuvval päi sotivaa maailmaa yritettiin toimittaa lapsii turvaa sova jaloist. Ritit koittiit v 1940 sammaa ko suomalaisetkii. Kuis käi?

Akus sie ossaat vastata tuoho miu kysymyksehei, ni paa viestii Viestil. Kirjota oma nimmeis mukkaa ja kerro samal, et mist siu tietois o peräsi. Nää o nii merkittäviä tapahtumii, et näi Moskova rauha aikoihi o kyl paikallaa muistella sitä, mitä maailmasottii aikan lapsilkii tapahtu, vaik jottai ois pääst unohtummaaki. Nii et kerroha tietois, varsinkii, jos satut itse olemaa ”sotalaps” taik jos issäis taik äitil joutu lapsen jättämää koin ja lähtemää Ruotsii ja sit taas pakotettiin pallaamma takasi ”oikia äiti” luoks - olemaa ”kaks kertaa hylätty”.

Martti Piela

Laskiaisviikonloppuna kalastettiin Paraisilla

Rami Toivonen

Ainakin seitsemänä talvena on Turun ja ympäristön koivistolaisten puheenjohtaja Matti Aggen johdolla kokoonnuttu Aggen rantaan Paraisille perinnekalastuspäivään. Niin tänäkin vuonna laskiaisatolauantaina paikalla oli 19 henkeä. Kalastamassa oli mukana myös Matin sisko Eija ja Eijan tytär Leena.

Rannassa ei enää paljoa lunta ollut ja kaislikon takana silmän kantamattomiin kirkasta ja kovaa jätää. Aurinko paistoi, pakkasta oli ja liukas jää. Potkukelkat olivat tarpeen jäällä liukastellessa, kenkiin kaipahtiin nastoja. Heikompia keväjäitä varten Matilla oli varalla bonttoonikelkka, vai millä nimellä laitetta pitäisi kutsua.

Aggen tila on lohokettu Qvitian (Kuitian) kartanon isosta tilasta evakoille. Koivistolaisia on seudulla muitakin. Rymättylän seudulla koivistolaiset olivat ostaneet kokonaisia saaria jakaakseen ne keskenään merenkulun ja kalastuksen tukikohdiksi ja kodeiksi perheilleen. Ruotsinkielisellä Paraisilla (pā Pargas) piti myös kielen kanssa selvitä. Meri oli saaristolaisille yhteinen kieli ja monta talvikalastuksen tapaa ja niksii koivistolaiset paikallisille tullessaan toivatkin.

Aggen klaanin päämies Matti täyttää keväällä 77-vuotta. Hän on ykkösluokan ammattikalastaja. Paraisen vesistöt kattavat puolet Saaristomeren kalavesistä. Ykkösluokan, eli yli 10 000 € vuodessa tienavia kalastajia on tällä alueella vain 7.

Matti on opettanut kalastamaan myös siskonsa Eijan sekä Eijan tyttären Leenan, joka kalastaa myös aktiivisesti.

Nähtäväksi jää, saako kalastushomma jatkajan tyttären

"Hauki pitää vetää heti pitkällä vedolla jäälle asti".

Made on rauhallisempi saalis.

Marin muuttaessa kesällä takaisin Suomeen islantilaisen puolisonsa ja pienen poikansa kanssa.

Tällä hetkellä meressä on 16 verkkoa ja 23 kpl iskukoukkuja. Viikon mittaan saadut kalat kerätään sumppuun, jossa ne uiskentelevat sunnuntain toimituspäivään asti. Tällä kertaa sumpussa oli ainakin haukia ja kuhia. Kuha on vähän haasteellinen kala siinä mielessä, että sotkeutuessaan verkkoon, se helposti kuolee. Sumpun kautta myyntiin menevät kalat pysyvät luonnollisestikin tuoreina.

Raasselina on Martin Kalatukku Turussa, minne Agge tai Leena vievät kalat itse kolme kertaa viikossa. Edestakaista matkaa kertyy noin 100 km. Yhdestä kilosta kalaa kalastaja saa, vähän lajista riippuen, 6,5 € kilolta veroineen.

Ammattikalastajan haasteita ovat myös isot hyljekannat. Hylkeet käyvät suoraan verkoilta syömässä kaloja samalla repien verkkoja.

Koivistolaisella perinnekalastusporukalla jäälle vedettiin 45mm kuhaverkko, jossa oli kuusi pientä lahnaa ja yksi made. Pienet lahnat jätettiin jäänpäälle kahdelle merikotkalle, jotka jo osasivat odottaakin punahaalarista talvikalastajaa paikalle. Merikotkat kaartelivat lähettyvillä odottaen talvikalastajien poistumista paikalta.

Matti Agge esitteli myös iskukoukkupyntiä. Syötiksi on ensin pyydystetty pienempää kalaa, mistä aina yksi sintti kiinnitetään koukkuun ja koukku sitten veteen. Jään alla koukuissa killivät syötit houkuttavat sitten isomman kalan kimppuunsa, jolloin koukku iskee saalistavaan ka-

laan. Matti oli edellisenä iltana kokenut koukut ja kerännyt niistä saaliin. Sillä Matti selitti nyt saatua "pienää saalista", neljää hyvänkokoista haukea.

Talvisen kalastuspäivän päätteeksi sytytettiin nuotio jään päälle, paistettiin makkarat, syötiin eväät ja haasteltiin. Muutaman sadan metrin päässä rannasta sijaitsevassa Matin ja puolisonsa Marjan kotona keitettiin vielä loppuviimeksi kahvit.

Hieno talvipäivä oli takana. Saalista oli saatu, raitista ilmaa ja aurinkoa. Ulkoilupäivä meriluonnossa kauniissa saaristossa merikotkien seurana oli kaikille hieno kokemus. Kalastajalle se on hikistä työtä sormet kohmeessa. Matti Aggen mielestä kalastajan tulos ei välttämättä ole kovin häävi, mutta jotain ikaikaista, kalastajan luonnolle sopivaa tässä pyyntityössä on.

Tästä iskukoulusta ei kalaa edes Leena saanut.

Eija kiskoi verkon takaisin jään alle.

Riikka Salokannel
Päätoimittaja

Kevätjät

Niin se meni talvi tänäkin vuonna; vähän hiihdellen, lumitöitä tehden. Kevät on jo vahvasti ilmassa. Hankikantoa hiihdellen kävin katsomassa talvisodan taistelupaikkoja. Äyräpäässä meni kerralla yhden aamupäivän aikana melkein koko pohjanmaalaisen Nurmon nuorukaisten joukko. Yksi taistelu, jossa lähes puolet yhdestä pitäjästä kootusta eskadroonasta kaatui, yli puolet haavoittui. Metsätaivalta hiihdellessä oli aikaa ajatella menneitten polvien taisteluita. Talvisodan päättyemisestä on aika lailla 79 vuotta.

Tänä keväänä on ollut komeat luisteluketkin retki- luistimilla viiletää, nauttia vauhdista ja auringon paisteesta hyvässä retkiseurassa. Vaan jokatalvista taistelua oli elämä jäällä Koivistolla. Paraisilla kokoonnuttiin talvikalastustapahtumaan. Sielläkin saattoi aikamatkasta itsensä menneisyyteen. Hyistä oli verkon veto jään alta. Hailisaaliit olivat tarpeen. Raasselit kauppasivat kalasaaliit eteenpäin. Elämä jään päällä putkissa oli raakaa hommaa. Joskus railot irrottivat jäälauttoja, jolle jääneellä oli epätoivoinen kohtalo. Apua ei etäännyville saatu.

Kevätjät olivat myös hylkeenpyynnin aikaa. Rasvaista lihaa, traania ja hylkeennahkoja tarvittiin. Jäällä liikuttii ajopuun avulla. Sillä saattoi selvittää jään heikokimistakin kohdista. Poikasiaan leppoisasti köllötellen valvova hylje saattoi olla arvaamaton käännteissään. Kevätjät antoivat ja ottivat.

Aika köykäisiltä kuulostivat päättyneen talviurheilukauden urheilijoiden murheet näihin muihin talvilajeihin verrattuna. Jollakulla ei suksi täydellisesti luistanut, joku kompuroi sohjoon. Mitaleita ei tullut tarpeeksi, eikä riittävän kirkkaita. Toisenlaiset palkinnot odottivat lähtölaukauksesta liikkeelle lähteneitä Nurmon nuorukaisia. Parhaimmillaan heillä meni 300 metrin edestakaiseen matkaan kuusi tuntia. Joukosta kymmenkunta selvisi vaurioitta siitä kisasta. Yksi sankareista makasi 22 tuntia haavoittuneena paikallaan.

Kevätalven retkillä mielessä soi laulu Pidä Huolta, jossa lauletaan että "...Muista, vanhukset ei kuulu vanhainkotiin. Toimi niin, ettei nuorukaiset joudu uusiin sotiin...". Tänään on kaunis keväinen päivä.

Hartaast'

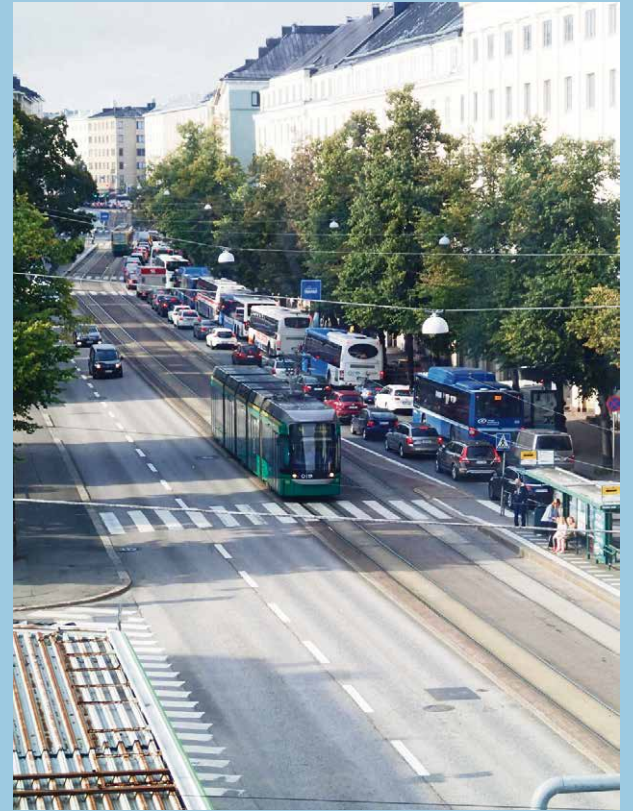
Mitä tiede tietää?

Kaisa Koivula

Hiljan teoreettisen fysiikan eläkkeelle jäävä professori Kari Enqvist sanoi Helsingin sanomien haastattelussa, että tiede on vallannut uskonnon paikkaa maallistuneessa yhteiskunnassa. Se on totta. Se, mistä odotat ratkaisua ongelmiisi ja selitystä olemassaolosi, on jumalasi. Ja luonnontieteistähän sitä nykyään odotetaan: vientiteollisuutemme ja varallisuutemme toivo on teknologiassamme, odotamme kemian- ja ympäristötieteiden ratkaisevan maapallon lämpenemisen ja kysymme biologialta, mistä olemme tulleet.

Luonnontieteet eivät kuitenkaan voi selittää syytä siihen, miksi olemme täällä. Jos Joku meidän ulkopuolellamme on tarkoittanut meidät; jos joku Luoja on luonut luonnon, hän on luonnon ulkopuolella. On kyse yliluonnollisesta. Nimensä mukaisesti luonnontieteet tutkivat luontoa. Ne eivät oman itsemäärittelynsäkään mukaan voi saada tietoa luonnon ulkopuolelta. Luonnontieteet eivät tuota tietoa Jumalasta, koska yliluonnollinen ei kuulu luonnontieteiden tutkimuskohteisiin eikä niiden menetelmillä voi yliluonnollista tavoittaa.

Kysyä luonnontieteiltä, onko Jumala olemassa, on vähän samaa kuin viedä auto autokorjaamolle. Asentaja voi kyllä omilla menetelmillään saada selville, että autoni virranjakaja on hajonnut. Mutta asentaja ei saa menetelmillään selville, miksi ajoin autoni Jyväskylään. Eikä siitä voi päätellä, ettei minua ole olemassa.

+

Rakkaamme
Lauri Viljam HEINO
* 27.8.1939 Koivisto
† 7.2.2019 Parainen

*Purjeet nousi,
lähti laiva uuteen satamaan.
Me tänne jäämme
Sua niin paljon kaipaamaan.*

Kiittäen ja kaivaten
**Saimi
Jaana
Linus peheineen
Ella perheineen
Taina ja Pekka
Ville ja Ida
Miia ja Tero
Niina**
Sisarukset perheineen
Muut sukulaiset
ja ystävät

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osaanotosta.

+

Terttu Kaarina SOUKKA
o.s. Kurki
s. 22.5.1932 Koiviston Kiiskilä
k. 24.1.2019 Hamina

*Ei yllättäen, äkkiä kuitenkin
hiljeni sydän kultainen
on vain hiljaisuus
ja suru sanaton
mutta tiedämme
että sun hyvä olla on.*

Kaivaten
Jari
Sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu Ristiniemen kappelissa.
Kiitos osanotosta.

+

Rakkaamme
Sinikka EK
o.s. Rokka
s. 4.7.1920 Koivisto
k. 5.1.2019 Rautalampi

*Siell' kaunis kannel soi,
he veisaa virttä uutta
Ei koskaan lopu se,
ei koskaan vanhene*

Äitiä, mummia ja isomummia
kiittäen ja kaivaten
**Pentti
Risto ja Irja
Tuukka ja Anne
Joonas ja Otso
Topi ja Anne
Esko
Jorma ja Tiina
Alina ja Eino-Veikko
Ritva**
sukulaiset ja ystävät

Siunattu hiljaisuudessa läheisten läsnä ollessa.
Kiitos Pauliinan henkilökunnalle Sinikan hyvästä hoidosta.
Kiitokset muistaneille.

KOIVISTON viesti

ISSN 0780-1289

KUSTANTAJA:

Suomen Koivisto-Seura r.y.

Jäsenlehti. Ilmestyy kerran kuukaudessa, kuun 20. päivänä.

Lehteen tarkoitetun

ilmoitusmateriaalin tulee olla

toimituksessa viimeistään lehden

ilmestymistä edeltävän kuun lopussa.

Toimitus ei vastaa sille

lähetetystä materiaalista. Lehden

vastuu ilmoituksista rajoittuu

ilmoitushintaan.

Kirjoittajat vastaavat tekstien sisällön

oikeellisuudesta ja toimittamiensa

kuvien käyttöoikeuksista.

Toimitus voi tarvittaessa lyhentää tai

muokata sille toimitettua aineistoa.

Liikeilmoitukset 50 snt/ppm

Kuolinilmoitukset 34 snt/ppm

Aineisto mieluiten digitaalisena:

studio@salokanneltoivonen.fi

Muussa tapauksessa paperikopiot,

muistitikku tai CD-levy sekä valokuvat

toimitetaan osoitteeseen:

Koiviston Viesti,

Riihelänkatu 28, 15810 Lahti

Aineisto palautetaan vain jos mukana

on postimerkillä varustettu

palautuskuori osoitteeseen.

Koiviston Viesti toimitus, 0400 780 398

Tilaukset, osoite- ym. muutokset:

aina kirjallisena, mieluiten

sähköpostitse Koivisto-Seura ry:n

varapuheenjohtajalle

tuula.koppinen@kolumbus.fi

Tilauksia ei tarvitse uusia.

Seuran jäsenmaksu 35 e, sisältää

vuoden jäsenlehdet. Seuran kautta

voi myös maksaa Karjalan Liiton

jäsenmaksun 22 e.

Jäsenlehden postituksesta Pohjois-

maihin veloitetaan +3 e/vuosi ja

muualle Eurooppaan +8 e/vuosi.

Pankkiyhteys:

Nordea FI46 1091 3000 3058 80

Päätoimittaja

Riikka Salokannel, 044 2312 422

koiviston.viesti@gmail.com

Kuvatoimitus ja taitto

Rami Toivonen, 0400 780 398

Koivisto-Seuralle uusi puheenjohtajisto

Mäntsälän suurlava kokosi yhteen Suomen Koivisto-Seura ry:n aktivistit.

Puheensorinaa riittikin kokouksen alla. Juotiin tulo-kahvit ja ostettiin arpoja sankarihautahankkeen hyväksi. Jarmo Ratia asettui näkyvälle paikalle saliin. Puheenjohtajista Jouni J. Särkijärvi ja seuran varapuheenjohtaja Tuula Koppinen olivat oman urakkansa päätöksessä ja kesän Koivisto-juhliinkin liittyi vielä auki olevia kysymyksiä. Oli vuosikokouksen aika.

Kokouksen tärkein päätös olisikin uusien puheenjohtajien valinta. Kokousväki oli yksimielisenä Kaukiaisien Eskon tekemän esityksen takana. Uudeksi puheenjohtajaksi valittiin sankarihautahankkeesta tutuksi tullut Eija Tuominen Turun ja ympäristön koivistolaisista. Hänen molemmat vanhempansa ovat Koivistolta: isä Viljo Samuli Saarenpäästä ja äiti os. Ratia Humaljoelta. Eija Tuominen on myös järjestänyt useita Koiviston kotiseututiretkiä. Tulevat vuodet ovat erityisen tärkeitä Koiviston kirkolle palautettavan sankarihautamuistomerkin toteuttamiseksi, mikä onkin uudella puheenjohtajalla tärkeimpänä tehtävänä seuran johdossa.

Uusi henkilö hallitukseen ja siellä varapuheenjohtajan paikalle on kauppatieteen maisteri Katariina Hovi

Espoosta. On hyvä saada vankka talousosaaja jatkosakin seuran hallitukseen. Tasapainoilua talouden kanssa tietää jäsenmäärän luonnollinen väheneminen, sankarihauta-hankkeen varainhankinta ja jatko Karjala-seuran jäsenenä. Kati on ollut koivistolaisessa kotiseututyössä mukana sukusavain. Hän on myös Vatnuorin kyläyhdistyksen puheenjohtaja.

Hallituksen erovuoroisista jatkavat uudelle kaudelle Virpi Huhtanen varalla Marke Hongisto ja Hannu Seppinen varalla Tuula Agge. Tuula Raukola Kotkasta jatkaa myös, hänen varajäsenekseen valittiin Raila Hiltunen. Riitta Nurmi Porvoosta luopui paikastaan ja tilalleen valittiin Riikka Salokannel Lahdesta varajäsenenä Tuula Ruskeepää Pornaisista.

Tulevan toiminnan ja talousarvion linjaukset ovat suurimmaksi osaksi edellistalouden kaltaiset. Koiviston Viesti -lehden julkaisua jatketaan kuten hyväksi havaittua kotiseututyötä. Koiviston sankarihautausmaa-hanke on nyt ajankohtainen, kun viimeisetkin luvat on saatu. Varainhankintaa tälle projektille on tehtävä voimallisesti ja virallinen varojenkeruulupa hankitaan keräystyötä helpottamaan.

Kati Hovi, Jouni J. Särkijärvi ja Eija Tuominen

Jäsenmaksu tulee olemaan seuraavalle vuodelle 36€. Jäsenmaksuasian yhteydessä keskusteltiin vilkkaasti Karjala-seuran jäsenyydestä, sen kustannuksista ja ennakoituista muutoksista. Keskustelun jälkeen toimitasuunnitelmaan lisättiin johtokunnalle valtuutus tarvittaessa neuvotella ja päättää seuran puolesta Karjala-liiton jäsenyydestä.

Ensikesän Koivisto-juhliin ei ihan vielä saatu varmoja tarkennuksia. Kotkassa on tarkoitus juhlat järjestää, ja koska perinteinen, heinäkuun viimeinen viikonloppu on Kotkan Meripäivien viikonloppu,

pitää ajankohtaa muuttaa. Valittu ajankohta, joko heinäkuun toiseksi viimeinen viikonloppu tai elokuun ensimmäinen, vaikuttaa sitten itse juhlapaikan valintaan. Joka tapauksessa juhlat on tulossa ja koko porukalla lupauduimme talkoisiin.

Kokouksen puheenjohtaja Jarmo Ratian päätettyä kokouksen oli aika nauttia seuran tarjoamat kalasopat. Keittolautasen äärellä haastelun jälkeen oli vielä talvikokousohjelmaa. ”Kirje sieltä jostakin” aloitti musiikkiesityksen. Eija Tuominen esitteli tarkemmin sankarihautahankkeen tilanteen.

– Puheenjohtajalt' itseltää –

Eip käy kiiski kiireise sapuskaks

Ongelmien ratkaisuun on oveliakin keinoja. Tarinan mukaan eräs pankki oli huolestunut siitä, että nuoria ei saatu sen asiakkaiksi. Kysyivät neuvoa. Konsultti ehdotti, että tekisivät listan siitä, millä tavoin voidaan estää nuorten tulo asiakkaiksi. Sitten vain pitää tehdä kaikki päivittäin.

Julkisuuden hampaissa on viime aikoina ollut ulkomainen omistus. Pörssiyrityksiä on käynyt kaupaksi muihin maihin, ja vanhuspalveluissakin ulkomaiset sijoittajat ovat saavuttaneet vahvan aseman. Kaikki ovat sitä mieltä, että olisi parempi, että omistus säilyisi Suomessa.

Tehdään lista alun esimerkkiä soveltaen: miten voitaisiin saada suomalaiset myymään yrityksiään ulkomaille vielä ripeämmässä tahdissa?

Verotuksella on tässä keskeinen vaikutus. Perintöverolla voidaan jopa pakottaa luopumaan yrityksestä, jotta vero pystytään maksamaan. Ruotsalaisilla tätä ongelmaa ei ole, koska ei ole perintöveroa.

Listalle kuuluu myös yrityksen voiton verotus. Aikaisemmin meillä oli käytössä veronhyvitysmalli, jossa yrittäjä joutui maksamaan osingoista veroa vain yhteen kertaan; EU-jäsenyyden myötä palasi kaksinkertainen verotus. Mitä korkeampi verotus, sitä vähemmän omistajalle jää tuloksesta.

Yritysten kasvua voidaan hidastaa estämällä voiton jättäminen yritykseen, verottamalla. Virossa yritys saa kasvaa: veroa maksetaan vasta siitä voitosta, joka otetaan ulos yrityksestä.

Yritykset kustantavat osan työntekijöiden sosiaaliturvasta. Jos tätä kuluja kasvatetaan vaikkapa perhevapaauudistuksen yhteydessä, asetetaan suomalaiset yritykset astetta heikompaan asemaan verrattuna ulkomaisiin kilpailijoihinsa.

Kumma kyllä, nämä käänteisen listan asiat näkyvät nyt muutamien puolueiden eduskuntavaaliohjelmissa. On pääomaverotuksen kiristämistä, varallisuusverotuksen palauttamista ja muuta pientä lisärasitusta. Vähän kuin haluaisi syödä lypsävän lehmän ja odottaa, että maitoa silti tulee.

*

Tämä on 84. kirjoitukseni Koiviston Viestiin. Olen pyrkinyt avaamaan näköaloja aiheisiin, joita lehdessä ei muutoin ole ja jotka minua itseäni kiinnostavat. Otsikoihin, jolla ei ole ollut mitään tekemistä sisällön kanssa, olen luonut tuoreita tokaisuja ja murteen puutarhaan. Jättäessäni nyt seuran puheenjohtajan tehtävät kiitän lukijoita ja toivotan kaikille hyvää jatkoa.

Jouni J Särkijärvi

Suomen
Koivisto-Seura ry
Perustettu 1948

Toimii koivistolaisten yhdyssiteenä
- järjestää kotiseututilaisuuksia
- harjoittaa julkaisutoimintaa
- suorittaa kotiseutukulttuuriin liittyvää kokoamista ja tallentamista.

www.koivistolaiset.net

Puheenjohtaja, Eija Tuominen
Rauhankatu 14 aB 16, 20100 Turku
0400 244 290
tuominee@gmail.com
Varapuheenjohtaja, Katariina Hovi
Kavallinpelto 6, 027100 Espoo
050 4821240
katarina.hovi@gmail.com
Sihteeri, Virpi Huhtanen,
Ahtaanmäki 1 A 2, 02280 Espoo
puh. 0440 501 806
virpi.huhtanen@kolumbus.fi

Taloudenhoito,
Karjalan Tilikeskus/Patrikainen
Ratakatu 47, 53100 Lappeenranta
puh. 05 544 8850
Perinnetoimikunta, Jorma Simola pj.
Proomukatu 6 A 14, 15140 Lahti
puh. 040 564 9341
Taidetoimikunta, Marke Hongisto pj.
Halkaisijantie 4 E 46, 00980 Helsinki
050 539 8693
mhongist@gmail.com

Johtokunta:
Virpi Huhtanen, Espoo
Jorma Simola, Lahti. 040 564 9341
Matti Agge, Parainen. 040 536 7701
Tuomo Kokkala, Kotka. 050 589 4443
Esko Kaukiainen, Tuusula. 0400 800 752
Riikka Salokannel, Lahti. 044 2312 422
Hannu Seppinen, Turku. 040 703 1244
Tuula Raukola, Kotka. 044 522 8098

Koivisto-säätiö:
Hallituksen pj.
Sirpa Taskinen, Helsinki 040 5811 642
Asiamies Pertti Hoikkala 040 583 5397
Linnankoskenkatu 15 C 10, 06100 Porvoo
koivisto-saatio@kolumbus.fi

Koiviston ja Viipurin suhteista 2/2

Sanotaan, että ystävät voidaan valita, mutta naapureitaan ei. Länsi-Kannaksen tärkeimpien asutuskeskusten, Viipurin ja Koiviston välillä vallitsi hyvä naapurussuhde, ei kuitenkaan aina ystävyysuhde.

Emer Silius

Koivistolla oli muurien suojamaa Viipuria turvattomampaa. Vihollisen sotajoukot tulivat useasti polttaen, surmaten, ryöstäen ja raikaten. Kulkutaudit riehuivat, ylimääräisiä sotaveroja kannettiin ja väenotto vei miehiä. Koivisto lähes autioitui 1590-luvulla, jolloin veroluetteloihin oli merkitty vain 8 taloa. Täysin rauhan jälkeen tilanne parani ja 1600-luvun lopulla Koivisto saavutti 3000 asukkaan rajan. Muurien väliin puristuneen Viipurin asukasluku oli tuolloin samaa luokkaa. Laivoja oli noin 50, kaikki Koivistolla rakennettuja. Maanviljelys oli vähäistä, tarvittava vilja ostettiin muualta. Talonpoikaispurjehdukset laillistettiin. Aluksia käytettiin myös rahtiliikenteessä kruunun ja yksityisten palveluksessa. Kuljetettiin viljaa, halkoja, tervaa, rautamalmia, sotilaita. Koivisto oli Suomen suurin laivanvarustajapaikkakunta. Sen pienten alusten tonnisto ylitti Suomen tapulikaupunkien yhteenlasketun tonniston. Suunnitelma Koivistosta kaupunkina ei toteutunut, mutta vapaaherrakunta siitä tuli, kun valtakunnan tullimestarilla, kenraalimajuri Wachtmeisterilla oli joitakin vuosikymmeniä lahjoitusmaata hallussaan.

1600-luvun lopun 3 suurta nälkävuotta ja Suuri Pohjan sota 1700-l alussa merkitsi takaiskua. Viipuri ja Koivisto joutuivat osaksi

Venäjää. Purjehdus Itämerellä jatkui lähes entiseen tapaan, mutta tuottavampaa oli halkojen, hirsien, hiekan jopa kivien kuljetus Pietariin. Halkojen vienti saavutti sellaiset mittasuhteet, että viranomaiset ryhtyivät sitä rajoittamaan, jotta puuta säästyisi Venäjän laivaston laivanrakennukseen. Purjehdusta rajoitettiin vielä Haminan rauhan jälkeen, kun maalaisalusten käyttäminen vieraan lastin kuljetukseen kiellettiin. 1873 annettu merilaki poisti lopullisesti eron kaupungin ja maaseudun alusten välillä. Pitimpienkin kauppapurjehdusten esteet poistuivat, ja kauppaa käytiin Englannissa asti.

Kauppa-alusten lukumäärä oli suurimmillaan I maailmansodan alkuvuosina, yli 200 alusta, minkä jälkeen niiden määrä laski. Syynä oli höyrylaivojen kilpailu ja rahtiliikenteen siirtyminen suurille varustamoille. Koivistolle tulleet höyrylaivat olivat tervahöyryjä, pieniä hinaajia tai matkustaja-aluksia. 1920-30 -luvulla ostettiin metallirunkoisia laivoja ja Koiviston asema johtavana merenkulkupaikkakuntana säilyi. 1939 rekisteröitynä oli 46 alusta, 26 konealusta ja useissa purjealusissa apumoottori.

Viipurin ja Koiviston väkilukujen vertailuun ei ole luotettavaa tietoa. Kaupungissa kirjattiin vain veroa maksava aikuisväestö ja maaseudulla veroa maksavat

talot. Näyttää siltä, ettei Viipurin väkiluku pitkään aikaan ylittänyt Koivistoa, olipa joskus pienempikin. Läänin pääkaupungiksi tultuaan 1800-luvulla Viipuri ja uusia esikaupunkialueita syntyi. Samalla Viipurista tuli läänin keskus, jonne koivistolaisetkin joutuivat matkustamaan asioita hoitaessaan. Koiviston uutta alkua merkitsi samoihin aikoihin kunnallislain säätäminen, joka antoi oman verotusoikeuden ja enemmän valtaa määrätä omista asioista. Kunnallinen toiminta kehittyi ja riippuvuus Viipurista väheni. Oma kansakoulu saatiin 1870, mutta oppikouluun lapset piti lähettää Viipuriin aina vuoteen 1922 asti, jolloin Koiviston Yhteiskoulu aloitti. Jonkin aikaa Koivistolla toimi myös merimieskoulu. Appteekki tuli 1895, kunnanlääkäri 1905 ja kunnansairaala 1912.

Lavansaari ja Seiskari erosivat 1900-luvun alussa Koiviston kunnasta, seurakunnasta ne olivat eronneet 1800-l lopussa. Kirkkoniemeen rakennettiin 1904 arkitehti Josef Stenbäckin suunnittelema punagraniittinen kirkko. Vanha kellotapuli sai jäädä paikalleen, kun taas vanha puinen kirkkorakennus myytiin Viipurin Talikkalaan. Osa Koiviston kunnasta erotettiin 1927 kauppalaksi. Sen pinta-ala oli 24,2 km² ja asukasluku n. 2000. Maalaiskuntaan jäi n. 8000 asukasta.

Itä-Suomen tärkein vientisatama oli Viipurissa ja Uuraassa, mutta myös Koiviston satama oli vilkkaassa käytössä. Etuna oli, että syksyisin se oli avoinna 4-6 viikkoa kauemmin kuin Uuraa. Rautatie Viipurista Koiviston satamaan valmistui 1925. Sen myötä Maksaltaan muodostui merkittävä puutavaran viestisatama.

Talvisodan syttyessä Viipurin väkiluku oli alueliitosten ansiosta kohonnut jo lähes 80 000:een ja se oli Suomen toiseksi suurin kaupunki. Koivistolla oli yhteenlaskettuna asukkaita jonkin verran yli 10 000.

Koiviston kauppalan ja maalaiskunnan tilalla on nyt Primorskin kaupunki ja kaupunkikunta. Monessa paikassa näkymät ovat perin pohjin muuttuneet ja Koivistolla on nyt Venäjän suurin öljyn viestisatama. Muistona vanhasta Koivistosta Stenbäckin komea kirkko seisoo yhä paikallaan, ei kuitenkaan enää kirkollisessa käytössä, vaan museona ja jonkinlaisena kulttuurirakennuksena.

Venäjän virallinen historia ei paljon kerro Kannaksen suomalaisesta menneisyydestä. Se on kuitenkin asukkaiden yleisessä tiedossa. Erityisesti sen huomaa Viipurissa. Se ei ole enää vanha venäläinen kaupunki, vaan suomalaisia perinteitä arvostetaan ja kaikkialla näkee kuvia vanhasta suomalaisesta Viipurista. Kesällä ilmestyi

Rainer Montonen

entisen Lehtovaaran ravintolan eteen tarkka kopio suomalaisajan raitiovaunusta teksteineen päivineen. Se toimii kahvilana. Koivistolla ei olla vielä niin pitkällä. Joitakin vuosia sitten venäläinen historianopettaja kertoi Koiviston kirkkoa esitellessään, kuinka neuvostojoukot ”vapauttivat” Koiviston kesäkuussa 1944. Kun kysyin, mistä ne sen vapauttivat, ei oikein löytynyt kunnollista vastausta. En kuitenkaan usko, että tällaista ns. vaihtoehtoista totuutta enää suomalaisille tarjoillaan. Me voimme itse vaikuttaa tähän kehitykseen käymällä juurillamme ja kertomalla nykyisille asukkaille entisistä ajoista. Nykyisin Koivistolla asuvia sukupolvia seudun historia kiinnostaa. Sekä Viipuri että Koivisto ovat nyt vieraissa käsissä, mutta me emme saa hylätä emmekä unohtaa niitä. Ne elävät muistoissamme ja pysyvät näin henkisesti meidän hallussamme.

Lämpimät onnitteluni juhlivalle yhdistykselle! Te teette hyvää työtä!

Teksti editoitu Emer Siliuksen juhlapuheesta Porvoon Seudun Koivistolaiset ry:n vuosijuhlissa 22.9.2018.

Rouva juliste ja juhlasormikkaat Museokioskilla

Lahden museokenttä muuttuu, kun entiselle Mallasjuoman panimolle avataan taide-, juliste- ja muotoilumuseo LAD. Sitä odotellessa museoväki avasi ydinkeskustaan pop-up Museokioskin, jossa paitsi museokauppa ja työpajatoimintaan kokoontumistila, myös pienimuotoinen näyttelytila.

Ensimmäisenä esillä oli rouva julisteeksi kutsutun, osuusliike Elannon mainospiirtäjä Helmiriitta Honkasen julistenäyttely. Tutunoloisten julisteitten rivistön ensimmäisenä laskiaispullajuliste, jonka pullaa pitävässä kädessä

Koivistolaisten juhlasormikas. Itse juliste oli vuodelta 1962. Muitakin karjalaisuuden värittämiä kuva-aiheita julisteissa oli.

Ihan Koivistolta ei taitelijan juuret sormikkaasta huolimatta ole. Tämän 1920-2018 Helsingissä eläneen taidemaalarin, graafikon ja kuvittajan isoäiti oli kirjailija Helmi Krohn. Krohn- Kurki-Suonion suku puolestaan on vaikuttaja ja kulttuurisuku Viipurista, Viipurin lähistöltä Kiiskilän hovista.

Turun Karjalakuoron ja Petri Laaksosen yhteiset sävelet

Karjalaisten kesäjuhlien kuorokavalkadin yleisölle Turun Karjalakuoro on varmasti tuttu näkö- ja kuulohavainto vuosien varrelta.

Marja Huttunen

Kuoron suullinen perimätieto kertoo, että tämä iso kuoro on ollut mukana alusta asti joka vuosi.

Turun Karjalakuoro on vireä yli 70-vuotias, karjalaiset juurensa tunnustava, tasokas, iloinen, monen sukupolven laulajia yhdistävä 50 laulajan sekakuoro, joka laulaa neliaänisesti. Kuoro perustettiin sodan jälkeen lievittämään siirtokarjalaisten koti-ikävä ja vahvistamaan yhteenkuuluvuutta. Kuorossa yli puolella on karjalaiset sukujuuret, jotka pohjaavat noin 20 menetetyin Karjalan pitäjiiin. Laulajien riveistä löytyy myös Koiviston edustaja. Karjalaisuus ei ole vaatimuksena kuoroon pääsyle, vaan tervetulleita ovat kaikki, jotka tuntevat vetoa kuoromusiikin esittämiseen.

Monipuolisesta ohjelmistosta löytyy kevyttä ja vakavaa, uutta ja vanhaa, karjalaisia ja hengellisiä lauluja, sota-ajan lauluja, iskelmiä ja laulemia Malmstenista Junnuun ja Juha Tapioon. Perinteiset karjalaiset laulut tulevat aina pysymään kuoron ohjelmistossa, mutta konserteissa esitetään myös uudempaa viihdemusiikkia.

Laulu raikaa kuorossa

Omien konserttien lisäksi kuoro esiintyy vanhusten palvelutaloissa, yksityistilaisuuksissa, karjalaisten kotiseutujuhliissa sekä seurakuntien tilaisuuksissa. Pitkän historian aikana on laulettu myös ulkomailla: Ruotsissa, Virossa, Venäjällä, Unkarissa ja jopa Amerikassa asti.

Uutta ohjelmistoa kehitetään jatkuvasti nykyisen kuoronjohtajan Heikki Korhosen johdolla. Kuoron pitkäaikainen säestäjä Tuula Sailola antaa oman mausteensa esiintymisiin. Suomen 100-vuotis juhluvuoden kunniaksi järjestetyllä *Kansallispuistoissa kajahtaa* -kuorotapahtumassa esiintyminen Kurjenrahkan kansallispuiston maastossa oli mieleenpainuva kokemus. Sielläkin saimme sadepisaroina niskaamme, mutta siihen laulajat ovat tottuneet Karjalaisten kesäjuhlien aikana. Useasti on juhlapäivän kulkueessa kastuttu, mutta silti hymy on huulilla laulun raikuessa.

Vuosittain osallistutaan Karjalaisille kesäjuhliille, jotka ovat joka vuosi eri paikkakunnalla ympäri Suomea. Oulu taitaa olla kaukaisin juhlapaikkakunta, jossa kuoro on esiintynyt.

Kuoron perinteisiin on kuu-

Kuvateksti: Turun Karjalakuoro keväällä 2018 konsertissa Pöytyällä, etualalla vasemmalla Petri Laaksonen, säestäjä Tuula Sailola ja kuoronjohtaja Heikki Korhonen.

lunut pyhäinpäivänä laulaa Karjalaaan jääneiden muistomerkillä Turun hautausmaalla. Vuosien varrella on ollut myös surullisia esiintymisiä, kun kuorolaiset ovat siunaustilaisuudessa saattaneet edesmenneen lauluystävänsä viimeiselle matkalle.

Yhteiset sävelkuviot

Keväällä 2017 kuoro esiintyi ensimmäisen kerran Petri Laaksosen kanssa hyväntekeväisyyskonsertissa Turun Mikaelin kirkossa. Lauloimme yhdessä *Lastuna laineilla* -kappaleen, jonka Petri Laaksonen oli säveltänyt vuonna 2001 Paimion kesäteatterin *Silkki-kivi*-näytelmään. Laulu oli kuorolaisille ennestään tuttu, joten pääsimme pienellä harjoittelulla yhteistyön alkuun. Kun äänet ja soundi tuntuivat sopivan hyvin yhteen, päätimme alkaa järjestelmään yhteiskonserttia. Harrastekuorolle sovitukset ovat olleet haastavia, mutta uuden oppiminen ja solistin kanssa laulaminen on ollut palkitsevaa ja suoranainen piristyskuorolle. Kuoronjohtaja Heikki Korhonen on tehnyt suuren työn laulujen harjoittamisessa, eikä säestäjä Tuula Sailolakaan helpolla ole päässyt.

Pöytyän kulttuuriviikolla huhtikuussa 2018 pidimme kaksi *"Lastuna laineilla"*-yhteiskonserttia. Suosiosta ja yleisömenestyksestä innostuneina yhteistyötä päätettiin jatkaa ja laajentaa yhteistä ohjelmistoa.

Viime lokakuussa *"Syksyn kirkas kipinä"*-yhteiskonsertti veti Turun Maarian kirkkoon runsaasti väkeä. Kirkas kipinä -kappaleen lisäksi yhteisesityksistä voisi mainita erityisesti laulut *Näet kauniimman maan* sekä *Täällä Pohjan-*

tähden alla, jotka soivat kauniisti vanhan kirkon holvien alla. Kuoron omaan osioon oli valittu karjalaisia perinteisiä lauluja sekä myös uudempaa tuotantoa. Petri Laaksonen lauloi useita säveltämäänsä kappaleita mm. *Eläköön elämä*. Konsertin loppupuolella hän soitti *In Memoriam*-Karjalaiselle äidilleni -kappaleen, jonka hän oli säveltänyt äitinsä muistotilaisuuteen. Petrin äiti oli kotoisin Hiitolasta, Veijalan kylästä. Äidin toivomuksesta sävellys alkoi *Karjalan kunnailta* sävelen tapailulla ja sävelkulun vaihdellessa saattoi aistia monivaiheisen elämän eri vaiheita.

Petri Laaksosen sävellyksissä on jotain erityistä, joka saa sielun herkistymään. Harjoituksissa stemmoja opetellessa sovitukset tulevat läheisemmällä tavalla tuntuiksi. Sävelkuluissa voi aistia luonnon ääniä; tuulen suhinaa ja aaltojen ääniä. Kun lauloimme Laaksosen säveltämää *Kaikista maailman maista* -laulua, eräs kuorolainen puki sanoiksi monen laulajan ajatukset: "Tämä laulu kuvaa hienolla tavalla suomalaisuutta ja rakkautta omaan synnyinmaahan. Nyt tämä on minulle Suomi-laulu numero yksi."

Tasan kaksi vuotta ensimmäisestä yhteisesiintymisestä sunnuntaina 5.5. 2019 Turun Karjalakuoro esiintyy yhdessä Petri Laaksosen kanssa Helsingin Karjalatalolla. Tervetuloa kuuntelemaan Kevään kirkas kipinä -yhteiskonserttia!

Tutustu tarkemmin kuoroon kotisivuilla:

www.turunkarjalakuoro.fi

Marja Huttunen
Turun Karjalakuoron
toimintasihteeri

Konserttia suunnittelemassa Turun Karjalatalolla Heikki Korhonen, Petri Laaksonen ja Marja Huttunen

Petri Laaksonen ja Turun Karjalakuoro

Kevään kirkas kipinä -yhteiskonsertti su 5.5. klo 16

Helsingin Karjalatalo, Käpylänselkä 1
Lipputiedustelut ennakkoon: 040 8345 849 /Tuire Leskelä

Miekii oon juuriltain koivistolaine

Ajankohtaisia, mielenkiintoisia, erilaisia, tavallisia... ihmisiä joita yhdistää yksi asia; koivistolaiset juuret.

Urheilugaalassa palkittu karateka Titta Keinänen

Riikka Salokannel

Marita Tervonen

Hän uusi voiton kesäkuussa Turkissa. Hän voitti toistakymmentä arvokisamitalia, joita hän ei aikaisemmin ollut voittanut. Titta oli noussut yhden vuoden aikana yli 200 sijaa olympiarangissa 68 kg sarjan kakkoseksi. Marraskuun MM-kisoissa Espanjassa hän oli seitsemäs.

Karatemailmasa Titta on ollut ihan pienestä pitäen, sillä hänen isänsä on toiminut kilpailijana ja valmentajana jo silloin kun Titta oli vauva. Oma harrastus alkoi 9-vuotiaana. Karatesta hän innostui sen mo-

niipuolisuuden vuoksi. Lahjakaitten urheilijoitten tavoin hän myös pitää kilpailujen tuomasta jännityksestä. Karate on laji, johon mahtuu erilaisia vahvuuksia omaavia urheilijoita. Tärkeintä on hyödyntää omia vahvuuksia. Oman menestyksensä salaisuudesta Titta kertoo: "Olen pienestä asti liikkunut paljon ja oppinut pitämään siitä. Lisäksi neljän sisaruksen keskellä kasvaminen on pitänyt aistit ja hereillä pienestä asti. Olen otteluissa aika kylmäpäinen ja valpas".

Läpimurto-palkintoon kuuluu tittelin ja pokaalin lisäksi Urheiluopistosäätiön lahjoittama 10 000 euron erikoisstipendi. Se osaltaan auttaa Tittaa keskittymään ammattimaiseen harjoitteluun. Tästä mahdollisuudesta hän kertoo ottavansa kaiken kiitollisena irti. Urheilu on tällä hetkellä ykkösasia, jonka ehdoilla hän te-

kee kaiken muun. Opiskelut ovat juuri nyt pitkälti tauolla, mutta kun on aikaa, jatkaa hän yhteisöpedagogin opintojaan Turun ammattikorkeakoulussa.

25-vuotiaalla karatekalla on menestyksen ja huippu-urheilun parhaat vuodet edessäpäin. Asenne on kohdallaan. Nöyrä, mutta päättäväinen mieli vie eteenpäin. "Ehkä se, etten koe olevani tarpeeksi hyvä, vaan aina on paljon kehitettävää, niin henkisesti kuin fyysisesti, jotta voin olla entistä parempi karateka" pohtii Keränen. Tuleviin tavoitteisiinsa urheilijana, hän suhtautuu harkiten: "Uskon että kaikki on mahdollista, mutta urheilussa mikään ei ole varmaa. Sitä ei voi suunnitella etukäteen. Keskityn joka päivä antamaan täyden panokseni".

Karate on yksilölaji, on se samalla kuitenkin vahvasti tiimityötä. Tärkeimpänä palikkana

Carlos Maya

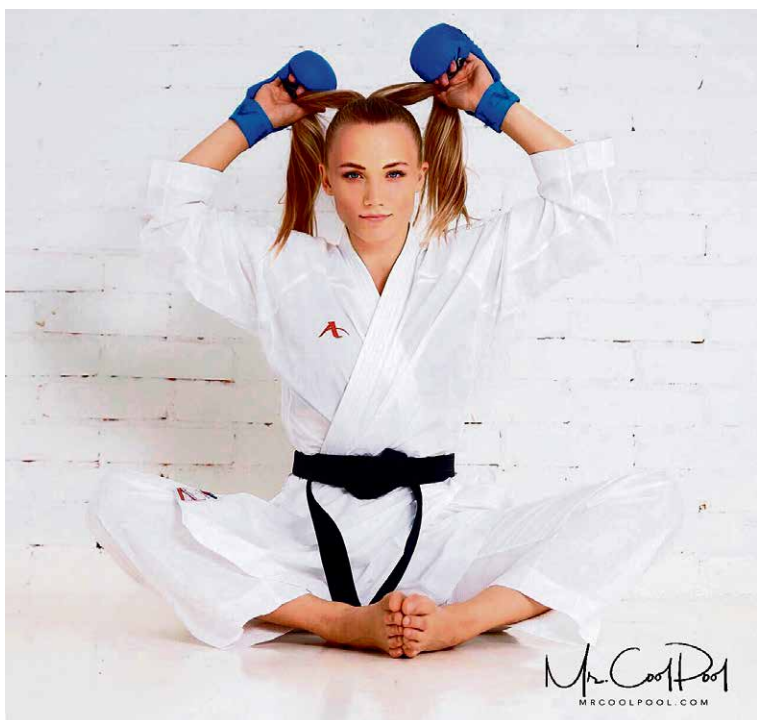
tiimissään Titta pitää isänsä **Kai Keinänen**, joka toimii valmentajana. Valmentajan lisäksi taustaryhmään kuuluu urheilupsykologi, fysioterapeutti ja lääkäri. Lisäksi keskeinen rooli on treenikavereilla, joiden kanssa päivästä toiseen treenataan täysillä, mutta hyvällä fiiliksellä. Lisäksi kilpailuissa ja harjoitusleirillä pääsee harjoittelemaan ja kilpailemaan myös muiden maiden urheilijoiden kanssa, joista muutamasta on tullut läheisiäkin ystäviä vuosien varrella.

Titta Keräsen tyyppillinen päivä alkaa aamutoimilla ja karaten aamuharjoituksella, kotona käynti lounaalla ja päivänunilla, minkä jälkeen hoidetaan asioita, tavataan urheilupsykologia, fysioterapeuttia tai kavereita kahvilla. Illalla on vielä fyysinen treeni esimerkiksi punttisalilla.

Vaikka urheilu vie lähes kai-

ken ajan, mahtuu elämään toki muutakin. Kavereitten kanssa hengaaamisen lisäksi Titta tykkää tehdä spontaaneja reissuja tai käydä vaikka salsa-tunneilla.

Titta tunnistaa myös itsestään karjalaiset piirteensä ja tuntee koivistolaiset juurensa. Koivistolla isomummon kotiseudulla hän ei ole käynyt, mutta isoisä Seppo Mäkisen aktiivisuus koivistolaisissa on välittynyt myös hänelle, ja on hän koivistolaisten retkillä ollut itsekkin nuorempana mukana. Tärkeimpänä hän kuitenkin pitää henkistä perintöään rohkeutta ja elämänmyönteisyyttä. Niiden hän uskoo kumpuavan isovanhemmiltaan, karjalaisuudesta, koivistolaisuudesta.

Petri Kuosmanen

Alejandro Herrera

Ovatko evakot pakolaisia tai pakolaiset evakoita?

Väitetään, että Karjalan evakot ovat pakolaisia. Kuinka asia lopulta on ja ovatko pakolaiset evakoita?

Pakolainen on paennut vieraaseen maahan peläten vainoa syntyperän, uskonnon, mielipiteen tms. vuoksi. Sodan väistämisen ei ole pakolaisuuden kriteeri, mutta sotaorvot on. Pakolainen ei voi palata kotimaahansa.

Karjan evakot nimettiin evakointisuunnitelmien mukaan. Suunnitelmissa oli ja on yhä sodan tai muun onnettomuuden vuoksi määritelty kunnan asukkaille si-

joituspaikka muualla Suomessa, jos pahin tapahtuu.

Stalin ja Hitler liitoutuivat 23.8.1939. Diktaattorit jakoivat Itä-Euroopan keskenään ja aloitivat maailmansodan. Syyskuussa Saksa hyökkäsi Puolaan lännestä ja Neuvostoliitto idästä. Suomen vuoro tuli 30.11.1939. Talvisodan ja rauhansopimuksen seurauksena 450 000 karjalaista evakuoitiin suunnitelmien mukaan.

Karjalaiset väistivät viranomaisten määräyksestä sotatoimia ja jättivät kotinsa rauhansopimuksen seurauksena. He ovat ennen

ja jälkeen evakon kotimaassaan, joskaan kotiin palaaminen ei enisen puhdistuksen jälkeen ollut mahdollista. Evakon pitäminen pakolaisena edellyttää ajatuksen, että hänellä yhä on kotimaa, johon hänellä on vailla vainoa oikeus palata.

Olisivatko pakolaiset evakoita? Kansainvälisesti pakolaisuus ei pääosin perustu viranomaisten toimenpiteisiin, joskin kansainväliset järjestöt vainottuja auttavat. Evakoiden asemaa voisivat muistuttaa lähinnä ne leireille tai kolmansiin maihin saapuvat vainotut

ja sotaorvot, joiden tulo perustuu kansainväliseen yhteistoimintaan. Näitä ihmisiä kohtaan evakotkin tuntevat solidaarisuutta. Elintason perässä kulkevat eivät ole pakolaisia eivätkä evakoita, vaan siirtolaisia, jotka pikemminkin käyttävät hyväkseen kansainvälistä järjestelmää.

Evakoita ja heidän lapsiaan loukkaa, jos evakot yritetään rinnastaa niihin nuoriin miehiin, jotka ovat jättäneet perheensä, naiset ja lapset sekä ”paenneet” Suomeen sosiaaliturvan piiriin. 1939-1940 ja 1944 evakuoitiin naiset, lapset

ja vanhukset. Pikkulapsia lähetettiin kyynelsilmin turvaan Ruotsiin ja Tanskaan, kun Stalin jyskytti porttia. Asekuuntoiset miehet olivat rintamalla yrittäen pitää perheitään ja kansakuntaa hengissä, vaikka eivät he itselleen voineet tällaista ylellisyyttä suoda.

Evakko ei ole pakolainen. Pakolainen ei ole evakko. Elintaso-pakolainen ei ole pakolainen eikä evakko – saati sotalapsi.

Juhani Pekkola
Evakon lapsi
Sosiologian dosentti

Mie tiijjän

Martti Piela

"Rakkahal lapsel o monta nimme." Niihä sitä sanotaa. Koivistol taijettii seurata Vennäi orttoksiperinnettä miehil nimmii annettaes. Vennäimaalha miehel ylesest on vaa yks etunimi, niiko nykysel resitentilki, esimerkiks. Sithä höil puhuteltaes uiasi se isänimi lisätää etunime perrää nii, et Puuttini puteltaeski sanotaa: Latiimir Latimirovis. Koivistol, miust tuntuu, et ainaskii vanhempiin aikoin ei ukoil ol ko yks kastees annettu nimi. Miu issäi nimi ol Johannes, hane issään ol nimeltää Kaapriel; Kaapre isä taas ol Mikko, ja sitä rattaa. Mei äiti isä ol saant kastees nime Malakias. Tuollaset rohveetalliset, raamatust temmatut nimet taisiit olla suosituimpii joukos, joskus vähäse vaa kansaomasemmiks muutettu, niiko nyt Taavetti taik Tahvo. Lieks papeil olt jottai sanomist siin, minkä nime vanhemmat pojillee valitsiit, vai oiskoha kansa olt nii raamattuu ahkerast tutkinutta muute vaa. Mut rakastettui vaik kui pojat syntyessä olliit, ni yks nimi vaa kastees annettii.

Hienostol ol vähä toisi - viel nykysinkii, ni varsinkii kuninkaallisii joukos, nii pojat ko työtötkii kastetaa mone nime haltijoiks. Otetaa vaik Ruotsi nykyne kuningas, ketä tääl Suomes monet nimittää Kalle Kustaaks. Iha vaa osottaaksee, et nii kuninkaalline vaik hää onkii, ni hänest kyl tääl usiammat tykkääjää. Hänelhä nyt vaa o neljä komealt kalkahtavvaa nimme, mut pienest pitäe tuota kiharatukkasta Jämtlanni herrttuaa palvoit nii siskot-pikkurinsessat, ko koko ruotsalaine kansakii. Osaltaaha siihe vaikutti varmast se, et rinssi ol vast vuuve vanha, ko häne issään kuol lento-onnettomuuvves. Ja ko Kalle Kustaa ol vast nelivuotias ja häne isoissään Kustaa VI Aatolhv nous valtaistuimel 1950, ni hänest tul ruunun-

perijä. Toine isoisä ol Enklanni entine, ruunustaa naise vuoks luopunt hallitsija Eewart VIII. Eewartilt ei nimet loppuneet keske: seitsemä nimme ko hää ol kastehes saant.

Viel nytkii o maailmas lapsii, kenel ei oo mitää virallista nimme; kavertha kyl varmast kutsuit höitä jollai nimel. Suomes o jokahisel oltava nii etu- ko sukunimikii. Hesari (2.1.2019) mukkaa Suome ensmäne sukunimilaki annettii joulukuus 1920. Residentti Toolperi allekirjottama laki tul voimaa seuraava vuuve alus. Laki ol pakko saahasiks, ettei pääsis tapahtummaa justii käyvvvy veljesoja rikoksii käsiteltäes väärii tuomioi.

1980-luvul lakkii sorvattii nii, et vaimon ei tarvint ottaa miehe sukunimnee naimisii männessää. Lehtii yleisökirjotuksis kohistii: Nimilaki sekottaa perhee käsittee, Nimilaki uhkaa lasta, Nimilakiko avoäiteil ja rikollisil, Nimilaki kuohuttaa tuntehii...

Uusimmas, vast tänä vuon säätys lais, ”avattii ikkunat selkose selällee” nii, et nyt voip nii mies ko nainekii ottaa yhtese taik sit oma ”yhistelmänime”, minkä myös laps voip saaha. Ja lapsel voip antaa neljäkii etunimnee. Ja mie voisi muuttaa sukunimei vaik Leipäsäkiks, ko olha miu isoissäkii sitä sukkuu. Mut toisaalt. Ko Ilmar-enokii joutu kansakoulu pihal ”keskusteluihi” kavereija kans...

PS. Se miu vanha vainoojai, Painovirhe Pahalaine, ol taas pistänt sorkkans miu helmikuu Viesti Mie tiijjän -vastauksehei, ko olkii kirjottant Hilska Hannu kirja nime näkymättömil kirjaimil. Se häne ansiokkaa teokse nimihä on: Koiviston kirkot (suomeks, saksaks, enklanniks ja vennäi kielel).

Sattuipa somasti

Samana päivänä, kun palasin talvilomilta Thaimaasta, kolahti postilaatikoon kaksi hyvää lehteä Koiviston Viesti ja Sukuviesti. Ensimmäinen kysyi ja toinen vastasi. Näin selvisi, että Suomessa säädettiin v. 1920 sukunimilaki, jonka mukaan jokaisella piti olla sukunimi viimeistään vuoden 1921 alusta lukien. Vuodesta 1930 lähtien tuli vaimon käyttää puolison nimeä joko ainoana tai yhdistelmäimenä. Tämä säädös poistui vuonna 1986.

terveisin Jiivee Kurki

Myös Palmola Sakari

kirjotti samalviisii täst nimi-asjast. Hää kerto lisäks m.m. näinikkää:

Joskus ennen sukunimet muuttuivat elämän aikana mm. siksi, että ihmiset vaihtoivat nimensä oman tilansa nimen mukaiseksi. Näin saattoi veljeksillä olla eri sukunimet.

V. 1935, kun Kalevalan ilmestymisestä tuli kuluneeksi 100 vuotta, sai sukunimen vaihtaa ilmaiseksi. Tuolloin monet vaihtoivat sukunimen-

sä kokonaan uudeksi eikä vain suomentaneet nimeänsä ruotsinkielisestä. Näin on tapahtunut minunkin sukunimen kanssa.

Avioliittolaki tuli vuonna 1929. tuon lain mukaan vaimon piti ottaa miehensä sukunimi. Naisen oli kyllä mahdollista ottaa oma nimi miehen nimen rinnalle, mikäli siitä ilmoitti ennen vihkimistä.

Kyselit

Koiviston viestin Tiijät sie? -palsalla tällä kertaa sellaisia arvoituksia, joihin olen löytänyt vastauksen sukututkimusta tehdessäni. Vaikka olen pääosin kuolemajärveläistä perua niin vastaan kuitenkin naapuripitäjääläisen pulmaan.

Aivan tutkimuksen alkumetreillä ihmettelin 1900-luvun alkupuolen toisinaan sekavaa sukunimikäytäntöä, sillä esim. 1910 kuolleella sukulaisnaisella oli aviomiehen nimi ja suluissa ns. tyttönimi (Kallonen, o.s. Rusi). Sen sijaan toisella, muutamia vuosia myöhemmin kuolleella sukulaisella puolestaan oli tyttönimi Savolainen mutta miehen mukana tullutta nimeä Rusi ei ollut lainkaan merkitty luetteloon ja vuodelta 1921 löytyy suvusta yhdistettynä tyttönimi ja toisen aviomiehen nimi eli Inkinen-Vänttinen, tässä tapauksessa on sentään ensimmäisen aviomiehen sukunimi Hietanen jätetty pois litaniasta.

Ehkäpä tämä vaihtelu virkisti kirkkoherran arkista aherrusta ja seurakunnan vaihtuvia pappeja. Myös kastettujen luetteloissa 1920-luvulla äidin nimenä oli joskus avionimi ja seuraavan lapsen kohdalla yllättäen tyttönimi.

Mikäli nämä sukunimet ovat koivistolaisille tutun kuuloisia, niin se ei ole mikään ihme, sillä esim. yllä oleva Kallonen oli Humaljoelta ja Savolaisia (esim. Kolkkalasta) tai Inkisiä (Inkilä, Yläkirjola, Summa) oli ehkä päätyntä avioliittojen kautta Koivistolle. Ainakin Koivistolta oli useampi nuorikko naitu Kuolemajärven puolelle, joten miksipä tätä liikennettä ei olisi ollut myös toiseen suuntaan.

Rusejakin Koivistolta löytyy, hyvänä esimerkkinä vuoden 2018 koivistolaiseksi valittu. Nämä Rusit, joita itse edustan, ovat kuitenkin alun perin lähteneet liikkeelle Kuolemajärven Seivästöltä ja sieltä hajaantuneet mm. Kuolemajärven Laasolan ja Karjalaisten kyliin sekä

Uudellekirkolle. Koivisto ja Humaljoeki ovat tulleet tutuiksi äitini aikoinaan kertoessa paljonkin Mari-mummostaan, joka oli Humaljoelta Jooseppi Torkkelin ja Regina Hietasen tytär.

Mutta sitten varsinaiseen vastaukseen eli Tasavallan ensimmäinen Presidentti K.J. Ståhlberg vahvisti 23. päivänä joulukuuta 1920 lain, jonka 1 §:ssä todetaan, että jokaisella Suomen kansalaisella tulee olla määrätty sukunimi. Laki piti sisällään tarkat ohjeet sukunimen ottamisesta ja vaihtamisesta ja tuli voimaan 1.1.1921, nopeaa toimintaa siihen aikaan tuo lainlaadinta. Tässä laissa ei vielä vaadittu vaimoa ottamaan miehensä sukunimeä, mutta se oli kuitenkin mahdollista.

Avioliittolaki annettiin 1929 ja se tuli voimaan 1930, siinä vasta määrättiin, että vaimon tulee ottaa miehensä nimi tai yhdistää miehen nimi omaan nimeensä. Seuraava muutos nimilakiin tehtiin 1985 ja se tuli voimaan seuraavan vuoden alusta, tämän lain perusteella puolisoit saivat säilyttää oman nimensä tai ottaa käyttöön ns. kaksoisnimen. Viimeisin muutos nimilakiin tuli voimaan tämän vuoden alusta ja nyt nimissä onkin valinnanvapautta vaikka millä mitalla.

Siinä vaiheessa kun aikoinaan pengoin esille nuo 1920-luvun lait, selveni samalla tuo sukunimien kirjaamiskäytäntökin paljon. Vielä sen verran muun Suomen käytännöstä, että esim. tätini mies, joka oli kotoisin Hailuodosta, käytti kotitalojensa mukaan sukunimenä yhtä aikaa kolmea nimeä Ketola-Heikkilä-Mattila ja vielä 1930-luvulla armeijassa häntä oli komennettu riviin Ketola-Heikkilänä mutta loppusyksyllä 1944 vihittäessä jäljellä oli enää Ketola. Onneksi karjalaisilla suvuilla on ollut selkeämpi nimikäytäntö.

Terveisin Merja Rusi

Onnitteluit` ja
muistamissii`

Muista ystävääsi
ilmoituksella.

Tääl` tapahtuu

Koivisto-juhlat 2019

Perinnetoimikunta toivottaa kaikki tervetulleiksi osallistumaan **käsityökilpailuun** jonka aiheena on

Meri on lähellä

Tekniikka ja materiaali vapaa; puutyö, virkkaus, kirjonta, ompelu ym. tai sekatekniikka.

Kilpailutyöhön liitetään mukaan tekijän nimi ja ikä sekä yhteystiedot, ja ne toimitetaan osoitteeseen

Jorma Simola
Proomukatu 6 A 14, 15140 Lahti

TAI tuodaan juhlapaikalle.
HUOM. Töiden nouto näyttelyn päätyttyä sunnuntaina.

Koivisto-seuran Perinnetoimikunta

Onko sinulla tekstejä, kuvia tai muuta materiaalia koivistolaisten **Välirauhan ajasta?**

Perinnetoimikunta toivoo aiheesta muistoja, joista koostetaan videosesitys kesän juhlille.

Materiaalia vastaanottaa ja lisätietoja antaa
Sakari Palmola
Korvenk. 21, 03600 Karkkila
s-posti: pappapalmola@gmail.com, p. 044-561 1018

Koivisto-seuran Perinnetoimikunta

Kesäinen viikonloppu KOIVISTOLLA ja VIIPURISSA 5. – 7.7.2019

Lähtö Helsingistä. Yöpymiset Viipurissa.
Lauantaina Koivisto-päivä. Mm. rantaelämää Härkälässä.
Koiviston kirkolla, muistomerkillä ja museossa sekä torilla käydään. Mutkaa matkaan tulee toteutettavien toiveiden mukaan.
Perjantaina ja sunnuntaina Viipuri-aikaa. Päivällinen Espilässä!

Matka toteutuu 25 osallistujalla. Ota siis kaveri mukaan.
Hinta n. 310,- sisältäen kyydit, yöpymiset, aamiaiset, päivälliset sekä ryhmäviisumin.

Ilmoittautumiset
Kata Aaltonen aaltonenkata@outlook.com, 050-4393791
Tapani Teikari tapani.teikari@ttmatkat.fi, 040-829 1824
Risto Putus 040-508 8167

Härkälän kylätoimikunta

Porvoon seudun Koivistolaiset Ry

Sääntömääräinen **vuosikokous** pidetään su 31.3.2019 klo 12.00. Lundintalossa, Aleksanterinkatu 11, 06100 Porvoo (käynti pihan puolelta).
Ennen kokouksen alkua kahvitarjoilu.

Tervetuloa mukaan päättämään yhdistyksemme asioista!
Johtokunta

Kutsu lasten ja nuorten kuvataidekilpailuun Koivisto-juhlille 2019

Sarjat: 1 – 6-vuotiaat, 7 – 11-vuotiaat ja 12 – 17-vuotiaat
Aiheet kaikille sarjoille suomalaisen mytologian taruolennot

1. Merten ja järvien valtakunnassa veden emäntä Vellamo ja vedenneidot, vedenhaltija Ahti, Näkki, vesihiisi, merihirviöt, purjehittajat, ravut ja kalat (tapahtuu laivoilla/merikartoilla/aaltojen alla).
2. Metsässä Tapio metsän kuningas, Mielikki metsän emäntä, Nyyrikki metsän haltia, muut haltiat, peikot ja eläimet.
3. Taivaalla Ilmatar, Tuuletari, keijut (keveät luonnonhenget) ja linnut, auringossa ja sateessa.

Töiden tekotapa on vapaa. Ne voi toteuttaa myös veistoksina käyttäen useampia materiaaleja. Kukin osallistuja voi lähettää kilpailuun 3 työtä. Töiden tulee olla juhlapaikalla juhlien alkaessa.

Jos haluat että työt palautetaan postitse, laita mukaan osoite ja postimerkillä varustettu kirjekuori.

Töiden postitusosoite
Marke Hongisto, Halkaisijantie 4 E 46, 00980 Helsinki.
Voittajat palkitaan näyttelyjen avajaisissa lauantaina.
Juhlapaikalla järjestetään edellisten vuosien tapaan lasten taidepaja Lisätietoja kun juhlapaikka on varattu.

Taidetoimikunta

Kutsu perinteiseen taidenäyttelyyn!

Koivistolaiset ja koivistolaistaustaiset taiteilijat sekä taiteenharrastajat ovat tervetulleita asettamaan 3 - 4 teostaan näytteille Koivisto-juhlille 2019

Töiden tulee olla juhlapaikalla juhlien alkaessa.
Osallistumisilmoitus Marke Hongistolle p. 050-539 8693 kesäkuun loppuun mennessä, kiitos.

Töiden postitusosoite:
Marke Hongisto, Halkaisijantie 4 E 46, 00980 Helsinki.
Lisätietoja Koiviston viestissä kun juhlapaikka on varattu.

Taidetoimikunta

Perniön ja ympäristön Koivistokerhon

vuosikokous pidetään Markku Kitulan luona
31.3.2019 klo 14.00 alkaen.

Tervetuloa!
Johtokunta

Tilausajot ja Ryhmämatkat
18-50 paikkaisilla autoilla

TTMATKAT OY

Tapani Teikari
Pornainen
+358(0)408291824
tapani.teikari@ttmatkat.fi
www.ttmatkat.com

KOIVISTON AUTO

www.koivistonauto.fi